

Verkoop aandelen (holding)vennootschap: wanneer fiscaal efficiënte exit?

Over de problematiek van de interne meerwaarden is al veel inkt gevloeid. In het verleden werden de aandelen van een werkvennootschap vaak ingebracht in een holding om zo achteraf de reserves van die werkvennootschap via de holding zo goed als belastingvrij naar het privévermogen van de bedrijfsleider over te brengen. Sinds 2017 heeft de wetgever gepoogd aan die praktijk paal en perk te stellen. Maar wat als de holdingstructuur lang geleden werd opgezet? Kunt u zonder zorgen uw holding verkopen aan een derde of in het kader van een managementbuy-out? En wat als u de mogelijkheid wordt geboden om te herinvesteren na de exit? De Rulingcommissie schetste recent de contouren.

Interne meerwaarden

Als u de aandelen van uw bedrijf inbrengt in of verkoopt aan een (holding)vennootschap, dan realiseert u een meerwaarde. Die inbreng of verkoop gebeurt immers tegen de werkelijke waarde van de aandelen. Bij een inbreng wordt de werkelijke waarde van de ingebrachte aandelen omgezet in gestort kapitaal. Bij een verkoop ontstaat een rekening-courant. Zowel dat kapitaal als die rekening-courant kon u achteraf belastingvrij uit uw holding halen, via een belastingvrije kapitaalvermindering of een terugbetaling van de rekening-courant.

Daartoe werden dan eerst de liquide middelen van de werkvennootschap zo goed als belastingvrij onder het DBI-regime als dividend naar de holding overgebracht.

Sinds 1 januari 2017 (art. 184, lid 4 WIB 92) komen inbrengen echter slechts beperkt in aanmerking voor belastingvrije uitkering. Aandelen die ingebracht worden tegen werkelijke waarde, kwalificeren op fiscaal vlak immers vanaf die datum slechts ten belope van hun aanschafwaarde bij de inbrenger als 'fiscaal gestort kapitaal', dat nadien belastingvrij uitgekeerd kan worden. De 'interne meerwaarde' wordt als een belaste reserve beschouwd waarop bij een latere kapitaalvermindering of vereffening 30% roerende voorheffing verschuldigd is.

Normaal beheer

De meerwaarde die u realiseert wanneer u de aandelen van uw werkvennootschap verkoopt, blijft enkel onbelast wanneer die verkoop kadert binnen het normale beheer van een privévermogen (art. 90, 9°, eerste streepje WIB 92), anders wordt ze belast als een divers inkomen.

In een advies van 22 maart 2013 heeft de Rulingcommissie gesteld dat ze daarover geen positieve ruling zal afleveren wanneer de inbreng of de verkoop tot doel heeft overtollige liquiditeiten (belastingvrij) uit te keren. Als er overtollige liquiditeiten liquiditeiten zijn, dan zal een voorafgaande dividenduitkering noodzakelijk zijn om een positieve ruling te verkrijgen.

In een recente ruling (voorafg. besl. nr. 2021.0092, 21.12.2021) kwam de Rulingcommissie tot de conclusie dat er geen sprake was van een normaal beheer van een privévermogen. De onderneming had liquiditeiten die 2/3 van haar waarde vertegenwoordigden. Bovendien zou het aandeelhouderschap van de nieuw op te richten holding nagenoeg hetzelfde zijn als dat van de huidige werkvennootschap. Het argument dat de verkoop aan de holding het voor twee werknemers financieel haalbaar moet maken om in te stappen, komt naar mening van de Rulingcommissie als ongeloofwaardig over, net omwille van de 'overwaardering' van de aandelen van de werkvennootschap door de aanwezige overvloedige liquiditeiten.

Eerder had de Rulingcommissie wel positief beslist (voorafg. besl. nr. 2017.958, 20.03.2018). Het betrof toen de verkoop van een holdingvennootschap aan een nieuw opgerichte holding. Een derde-investeerder zou mee instappen in de nieuwe holding, met als doel om te heroriënteren en de continuïteit op lange termijn te verzekeren. Concreet had die derde-investeerder een ruime ervaring met het succesvol opzetten van een online webshop. Het ging in die situatie dus eerder om een joint venture.

Verkoop holding aan derde

Ook in twee recentere rulings heeft de Rulingcommissie zich uitgesproken over de verkoop van de aandelen van een holdingvennootschap. In de eerste ruling (voorafg. besl. nr. 2021.1039, 07.12.2021) betrof het de verkoop van een holdingvennootschap die tevens als managementvennootschap fungeerde. De verkoop zou plaatsvinden aan een derde, te weten een concurrent ofwel een private-equity-investeringsgroep. De zakelijke motieven voor de geplande verkoop waren het gebrek aan familiale opvolging, verdere professionalisering met het oog op schaalvergroting en internationalisering.

De andere ruling (voorafg. besl. nr. 2021.0985, 21.12.2021) betrof een managementbuy-out. De huidige aandeelhouder van de holding-vennootschap van de groep zou een nieuwe topholding oprichten en daarna een aankoopoptie op de aandelen van de nieuwe topholding toekennen aan vier directeurs die het bedrijf mee groot gemaakt hebben.

Positie Rulingcommissie

In de eerste plaats valt op te merken dat de Rulingcommissie geen bezwaar heeft tegen de verkoop van de holdingvennootschap zelf. De aandeelhouder-natuurlijke persoon ontvangt de verkoopprijs dan privé. Dat zou anders geweest zijn bij een verkoop van de werkvennootschap(pen), in welk geval de verkoopprijs nadien nog zou moeten uitgekeerd worden uit de holding aan de privéaandeelhouder, tegen een fiscale kostprijs. De Rulingcommissie lijkt vooral belang te hechten aan de feitelijke omstandigheden die aanleiding gegeven hebben tot de verkoop. In geen van de gevallen betrof het een complexe verrichting. Bovendien waren de aandelen van de holdingvennootschap telkens al geruime tijd in het bezit van de aandeelhouder. Klaarblijkelijk is de Rulingcommissie ook overtuigd dat de aanwezige liquide middelen niet overvloedig zijn, maar wel noodzakelijk zijn voor de normale werking van de groep en aangewend zullen worden voor geplande toekomstige investeringen.

Al die elementen doen de Rulingcommissie ertoe besluiten dat de verrichting kadert binnen een normaal beheer van een privévermogen en dat er geen sprake is van speculatie.

Herinvestering door de verkoper

In ruling nr. 2021.0985 gaat de Rulingcommissie specifiek in op de fiscale behandeling van een herinvestering van de verkoper-natuurlijke persoon in de nieuw opgerichte holding. Concreet zou de aanvrager samen met de vier directeurs een nieuwe topholding oprichten.

Nadien zou de aanvrager zijn aandelen in de oorspronkelijke holdingvennootschap verkopen aan die nieuwe holding. De vier directeurs verkrijgen een aankoopoptie op de aandelen van de nieuwe topholding die de verkoper bezit. De aankoopoptie kan ten vroegste na twee jaar uitgeoefend worden, mits de holding de volledige verkoopprijs betaald heeft.

Voor het gedeelte van de verkoopsopbrengsten dat de verkoper herbelegt in de nieuwe holding, past de Rulingcommissie een (eigen gecreëerde) fiscale fictie toe. De wederinstap wordt in dat geval geherkwalificeerd als een inbreng van aandelen in de nieuwe holding. De Rulingcommissie eigent zich dat recht toe op basis van de algemene antimisbruikbepaling van art. 344, §1 WIB 92. Op die fiscale fictie past de Rulingcommissie dan de klassieke wettelijke regels toe inzake de creatie van fiscaal gestort kapitaal. Door de gelijkstelling van de wederinstap met een inbreng van aandelen in de nieuwe holding, zal er conform de huidige regels enkel fiscaal gestort kapitaal gecreëerd worden ten belope van de aanschaffingswaarde van de verkochte aandelen, of bij gebrek hieraan pro rata het fiscaal gestort kapitaal van de verkochte vennootschap. Voor het overige wordt die fictieve inbreng aangemerkt als een belaste reserve. Concreet gevolg hiervan is dat een latere kapitaalvermindering in de nieuw opgerichte holdingvennootschap steeds belastbaar is.

Blijkbaar geeft de Rulingcommissie er de voorkeur aan dat de belastingplichtige bv. slechts 90% van zijn aandelen verkoopt en 10% behoudt, eerder dan de volle 100% van de holdingvennootschap te verkopen en nadien een wederinstap te doen van 10%. Bovendien stelt zich in de praktijk steevast de vraag voor welk percentage een herinvestering aanvaardbaar is.

> De Rulingcommissie aanvaardt dat u uw holdingvennootschap verkoopt, eerder dan de werkvennootschap(en), aan een nieuwe holding waarin u zelf participeert. U moet daar dan wel goede redenen voor hebben, zoals het oprichten van een joint venture, een managementbuy-out of omdat de holding een actieve vennootschap is binnen een groep. Daarnaast moet u ook aantonen dat de liquiditeiten aanwezig in de onderneming nodig zijn voor de normale werking van het bedrijf en niet overtollig zijn.

> In geval van een wederinstap door herinvestering van een deel van de verkoopsopbrengst stelt de Rulingcommissie de wederinstap gelijk aan een inbreng van aandelen. Een latere kapitaalvermindering in de nieuwe holdingvennootschap is dan steeds (deels) onderworpen aan roerende voorheffing.

Gertjan Verachtert en Bernd Tiebout
Advocaten Sansen International Tax Lawyers

Ervaren Bedrijfsleider PRO - nr. 4
17 juni 2022